

LIDER

POSLOVNI
TJEDNIK

lider.media

GAVRILOVIĆ

Mesna industrija
koja ne treba
domaću
poljoprivredu

IGRA PRIJESTOLJA

Fanovi mogu biti
mirni, serija još
neće umrijeti

IGOR RUDAN:

**Svaka čast kapitalizmu,
ali vrijeme je da počnemo
razmišljati lijevo i planski**

ZA JAM UNUTAR GRUPE

Financiranje zajmovima članova društva isplativije je nego kapitalom, ali tu se kriju porezne i pravne zamke

U pravilu su kamate na međusobne zajmove članova grupe porezno priznati rashod, ali nekoliko pravila ograničava to pravo. Uz ono već poznato o tržišnim kamatama na zajmove među povezanim društvima i o tankoj kapitalizaciji, od 2019. Hrvatska je uvela dva nova pravila kojima se želi spriječiti izbjegavanje poreza. Posebna pravila odnose se na povrat zajma

Kad je društvu potreban dodatan kapital za poslovanje, često ga osigurava član (ili više njih) davanjem zajma. Time se izbjegava financiranje od treće strane (banaka), a član društva računa na to da će mu pozajmljena sredstva biti vraćena jer se zajmovi u poslovnim knjigama vode kao obveze društva. To da članovi daju zajmove društvu nije zabranjeno ni neuobičajeno. No u određenim situacijama – uglavnom vezanima uz loše gospodarsko stanje društva – upitni su uvjeti povrata takvih zajmova članovima. Cilj je ovog članka skrenuti pozornost na neke od važnijih pravnih i poreznih implikacija povrata zajma članovima društva s ograničenom odgovornošću.

Kad nadomješta kapital

Jedan od mehanizama zaštite vjerovnika jesu pravila o tzv. zajmu kojima se nadomješta kapital sadržan u Zakonu o trgovačkim društvima i Stečajnom zakonu. Osnovno je pravilo da ako član da zajam društvu kada je ono u krizi umjesto da mu pribavi vlastiti kapital (kada bi mu ga inače uredni gospodarstvenici trebali pribaviti), imat će nepovoljniji red namirenja u stečajnom postupku u odnosu na druge stečajne vjerovnike (član društva nastupao bi kao stečajni vjerovnik nižeg isplatnog reda).

Iako se ova pravila ponajprije odnose na zajmove članova društva, njihova je primjena proširena i na druge subjekte i situacije kako bi se onemogućilo zaobilaženje osnovnog pravila. Tako postoje posebna pravila za situacije kada je zajam dala treća osoba, a član društva trećoj je osobi dao osiguranje za povrat zajma ili joj to jamči. Zakon u tim slučajevima predviđa određene posljedice za treće osobe, ali i članove koji su dali osiguranje/jamčili trećoj osobi (članovi društva mogu biti obvezni pod određenim uvjetima vratiti društvu ono što je isplaćeno trećoj osobi na ime povrata zajma, do iznosa njihova osiguranja/jamstva). Također, ovim su pravilima obuhvaćene i druge pravne radnje koje u gospodarskom smislu odgovaraju davanju zajma. U teoriji se zagovara i primjena osnovnog pravila o zajmu koji daje član društva u situacijama kada zajam daje neizravni član društva i slične povezane osobe (kako bi se izbjeglo izigravanje propisa). Kao što je objašnjeno dalje u tekstu, porezne posljedice obuhvaćaju i te situacije.

Dodatna zaštita

Zaštita je dodatno osigurana Stečajnim zakonom, koji sadržava posebna pravila o pobožnosti radnji učinjenih u određenom razdoblju prije ili nakon podnošenja pri-

jedloga za otvaranje stečajnog postupka. Svrha je tih pravila prije svega spriječiti zloupotrebe i nanošenje štete vjerovnicima društva koji nisu ujedno članovi tog društva. S druge strane, kako se ne bi praktično onemogućilo pribavljanje sredstava za društvo u krizi, zakon je propisao određene iznimke od primjene navedenih pravila za zajmodavca društva koji stekne poslovne udjele u društvu radi prevladavanja kriznog stanja. Također, iznimka postoji za člana društva koji ne vodi poslove društva, a čiji se poslovni udio odnosi na desetinu ili manji dio temeljnoga kapitala društva.

Kad nije dopušten povrat

Pravne posljedice zajma kojim se nadomješta kapital primjenjuju se ako je zajam dan u vrijeme kad je društvo bilo u krizi. Zakon ne daje definiciju krize, već se pitanje njezina postojanja prosuđuje od slučaja do slučaja. Česti su primjeri slučajevi kad je društvo prezaduženo ili insolventno (neovisno o tome je li pokrenut stečajni postupak) te kad društvo nije kreditno sposobno. Indikatori krize mogli bi biti, primjerice, odbijanje banaka da sudjeluju u financiranju društva, potkapitaliziranost društva, nepovoljan odnos prihoda i rashoda društva i slično. U svakom slučaju sugerira se oprez jer će konačna ocjena o tome je li društvo (bilo) u krizi ovisiti o okolnostima konkretnog slučaja. Čak i ako je zajam dan u vrijeme kad je društvo bilo u krizi, to ne znači da zajam nije dopušteno vratiti. Naime, iz primjenjivih zakonskih odredbi može se zaključiti da se navedena pravila primjenjuju tek u kontekstu stečajnog postupka. Prema prijašnjem zakonskom uređenju, zabrana vraćanja vrijedila je dok traje kriza i ako je zajam unatoč zabrani bio vraćen, takvo je plaćanje bilo nedopuštena isplata (koja je posebno regulirana zakonom i čija je glavna posljedica obveza člana na povrat primljenog). No čini se da je ovaj koncept napušten izmjenama Zakona o trgovačkim društvima iz 2007. Naime, Zakon je proširio krug iznimki od definicije nedopuštene isplate, čime su obuhvaćena i ispunjenja zahtjeva za povrat zajma kojim se nadomješta kapital. Iz toga bi se moglo zaključiti da je povrat zajma prestao sam po sebi biti nedopuštena isplata te da se na njega ponajprije primjenjuju prethodno navedena pravila u kontekstu stečajnog postupka (iako teorija nije suglasna o tom pitanju, neki primjeri iz sudske prakse govore u prilog ovom zaključku).

Zabrana izvan stečaja

Naravno, to ne znači da povrat zajma članovima društva nikad ne može biti nedopuštena isplata (čija je glavna posljedica obveza člana na povrat primljenog). Pitanje

pišu

MARIJA ZRNO

partnerica, OD Bardek, Lisac, Mušec, Skoko u suradnji s CMS Reich-Rohrwig Hainzom

MAJA MARČEVIĆ

Porezi, CMS

KAKO SPRIJEČITI PREBACIVANJE PRIHODA

Pravilo o kontroliranim inozemnim društvima

Za razliku od ostalih pravila koja ograničavaju porezno priznati rashod kamata kod zajmoprimatelja, ovo pravilo govori o potrebi priznavanja dodatnog prihoda od kamata člana društva. Dakle, ovim pravilom nastoji se spriječiti prebacivanje prihoda, odnosno dobiti matičnog društva, u ovisna društva smještena u jurisdikciji u kojoj se ta dobit ne oporezuje ili se oporezuje prema vrlo niskoj poreznoj stopi. Ako se pod određenim uvjetima smatra da porezni obveznik u inozemstvu, u jurisdikciji s niskim poreznim opterećenjem, ima kontrolirano društvo koje ostvaruje prihod od kamata na koji plaća nizak ili nikakav porez, ostvarena neraspoređena dobit kontroliranog društva treba se pripisati poreznom obvezniku, matičnom društvu u Hrvatskoj

je li nešto nedopuštena isplata potrebno je procijeniti prema pravilima koji uređuju taj institut. Naime, čini se da bi se povrat zajma članu društva mogao smatrati nedopuštenom isplatom ako zajam nije dan društvu prema tržišnim uvjetima. Takav je zaključak moguće izvesti iz smisla odredbi koje reguliraju nedopuštene isplate i iznimke od tih pravila – da je cilj bio dopustiti plaćanja koja odgovaraju vrijednosti onoga što je društvo primilo. Slično kao kod ocjene je li društvo u krizi, sugerira se oprez jer je potrebno razmotriti sve okolnosti slučaja kako bi se utvrdilo je li zajam dan prema tržišnim uvjetima i je li (ne)dopuštena isplata. Dodatno, potrebno je voditi računa o ograničenjima propisanim Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, prema kojima poduzetnik u stanju nelikvidnosti ne smije obavljati nikakva plaćanja osim onih koja su nužna za redovito poslovanje. Zakon pritom navodi primjere plaćanja koja su nužna za redovito poslovanje (kao što su plaćanja za prioritetne tražbine, operativni troškovi poslovanja, nabava robe i usluga i slično). Također, poduzetniku u stanju nelikvidnosti zabranjeno je poduzimati radnje koje bi za posljedicu imale oštećenje ili dovođenje vjerovnika u neravno pravo položaj. Tumačenjem navedenih odredbi zaključuje se da bi povrat zajma članu društva mogao biti zabranjen prema tom zakonu u vrijeme dok je društvo nelikvidno. U protivnom moguća je primjena prekršajnih novčanih kazni protiv društva (do milijun kuna) i odgovornih osoba u društvu (do 50 tisuća kuna).

Porezne implikacije

Kod financiranja društva relativno visokim udjelom duga u odnosu na kapital treba uzeti u obzir i porezni aspekt takvog financiranja. Društvima se više isplati financirati zajmovima nego kapitalom jer su u pravilu kamate na zajmove porezno priznati

rashod. Ipak, Hrvatska je, kao i druge zemlje, razvila određene mjere koje utječu na to opće pravilo da se kamate smatraju porezno priznatim rashodom. Tako je danas na snazi više pravila koja ograničavaju odbitak kamata kao porezno priznatog rashoda. Uz već poznato pravilo o tržišnim kamata koje se primjenjuje na zajmove među povezanim društvima i pravila o tankoj kapitalizaciji, od 2019. Hrvatska je uvela i dva nova pravila kojima se želi spriječiti izbjegavanje plaćanja poreza. Napominjemo da je u razmatranju pitanja odbitka kamata primarno pravilo da trošak kamata mora nastati u svrhu generiranja dobiti, a zatim se primjenjuju pravila kojima utvrđujemo koliko je kamata priznato u porezne svrhe. U ovom članku obradit ćemo samo davanje zajmova članova društva koji su pravne osobe. U nastavku dajemo pregled pravila koja se odnose na priznavanje kamata kao porezno priznatih rashoda zajmoprimatelja i onih koja utječu na poreznu poziciju člana društva kao davatelja zajma.

Tanka kapitalizacija

Pravilo tanke kapitalizacije govori da porezni obveznici moraju uvećati osnovicu poreza na dobit za kamate na zajmove koji su primljeni od člana društva iz inozemstva koji drži najmanje 25 posto udjela u vlasničkom kapitalu ili glasačkih prava u poreznom obvezniku, ako bilo kada u poreznom razdoblju ti zajmovi premaše četverostruku svotu udjela toga člana društva, u kapitalu ili glasačkom pravu, utvrđenu u odnosu na svotu i razdoblje trajanja zajmova u poreznom razdoblju. Prema opisnim pravnim pravilima, zajmovima člana društva smatraju se i oni trećih osoba za koje jamči član društva te zajmovi od povezanih osoba. Pri izračunu udjela člana društva u kapitalu uzima se stanje kapitala na posljednji dan u mjesecu u kojem se zajam počeo koristiti i dalje se utvrđuje svaki posljednji dan

u mjesecu za razdoblje korištenja zajma. Kad je riječ o kapitalu, gleda se onaj ukupni – upisani kapital umanjnjen za neuplaćeni dio, neupisani kapital, pričuve i zadržana dobit. Navedeno pravilo znači da kamate obračunate na zajmove koji četiri puta prelaze ukupni vlasnički udio ili glasačka prava nisu porezno priznate. Za sada banke i druge financijske organizacije kao i tuzemni porezni obveznici kada se javljaju kao davatelji zajmova ne potpadaju pod ovo pravilo.

Priznata kamatna stopa

Nadalje, pri utvrđivanju porezno priznatih rashoda po osnovi kamata na zajmove između povezanih osoba, pa tako i na zajmove od članova društva, potrebno je uzeti u obzir i visinu kamatne stope, a ne samo njezin apsolutni iznos. Pri utvrđivanju rashoda od kamata na primljene zajmove kod povezanih osoba priznaju se obračunate kamate najviše do visine kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma. Porezno priznatu kamatnu stopu određuje ministar financija prije početka poreznog razdoblja i za 2019. ona iznosi 3,96 posto. Iznimno se porezno priznate kamate mogu utvrđivati primjenom pravila o transfernim cijenama, ali samo pod uvjetom da se taj način primjenjuje na sve ugovore. Pravilo o visini kamata između povezanih društava primjenjuje se u odnosima kad je jedno društvo rezident, a drugo nerezident, no primjenjuje se i u slučaju da je riječ o zajmovima između dva hrvatska rezidenta ako postoji mogućnost prelijevanja dobiti zbog poreznih razloga. Time se posebice misli na situaciju kad jedno društvo ima povlašten porezni status ili pravo na prijenos gubitaka. Sa strane davatelja zajma, ako je član društva koje daje zajam društvu u kojem ima udjele hrvatski rezident, na dane zajmove mora utvrditi prihod od kamata najmanje u visini kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma.

Ograničavanje kamata

Kao novo, dodatno pravilo koje je doneseno unutar mjera BEPS-a (engl. Base erosion and profit shifting; Projekt za borbu protiv smanjenja porezne osnovice i preusmjerenja dobiti) od siječnja 2019. uvedeno je pravilo o ograničavanju kamata. Dakle, to se pravilo primjenjuje nakon primjene pravila o porezno priznatoj visini kamata i pravila o tankoj kapitalizaciji. Ono govori da se kao porezno priznati rashod mogu priznati prekoračeni troškovi zaduživanja samo do 30 posto EBITDA-e ili do tri milijuna eura – ako se tako dolazi do višeg iznosa. Prekoračeni troškovi zaduživanja iznos su za koji troškovi zaduživanja prelaze oporezivi prihod od kamata ili drugog istovjetnog oporezivog prihoda. Ostaje nejasno primjenjuje li se granica od tri milijuna eura na cijelu grupu ili na pojedinoga poreznog obveznika. Ovo pravilo ne primjenjuju samo osobe koje su samostalni subjekti i koje ne primaju ili odobravaju zajmove povezanim fizičkim ili drugim osobama, odnosno ako primaju kredite i zajmove isključivo od nepovezanih osoba, i financijski subjekti. ■

Kako je američki fond preko Kajmanskih otoka preuzimao Pet Centar

Igor Novak izašao je potpuno iz suvlasništva PET NETWORK INTERNATIONALA. Donedavni PET CENTAR ostao je u isključivom vlasništvu tvrtke TRG PLUTO 2, koja je lani ušla u vlasničku strukturu najvećeg hrvatskog distributera opreme za kućne ljubimce.

Tvrtku TRG PLUTO 2 osnovala je u veljači prošle godine tvrtka TRG PLUTO LP, koja se nalazi u Registru posebnih komanditnih društava Kajmanskih otoka. Istog dana na istoj adresi osnovana je i druga tvrtka za upravljanje društvima, TRG PLUTO 1. Tjedan dana kasnije tvrtka s Kajmanskih otoka prepušta vlasništvo TRG PLUTA 2 tvrtki TRG PLUTO 1. 'Dvojka' kao suvlasnik ulazi u PET CENTAR 27. travnja 2018. Direktori su se mijenjali i u 'dvojki' i u tvrtki koja je preuzimana. Suvlasnik Igor Novak i Ljiljana Markov Međugorac prestali su obavljati operativne funkcije 24. travnja 2018., a u Upravu je došla ekipa za tranziciju, pa je 24. siječnja promijenjen naziv tvrtke 'uslijed širenja maloprodajnog po-

foto Ratko Mayer

slovanja u međunarodnom okruženju'. Potkraj veljače u Upravu je, uz Harolda Adriena Chatelusa, vraćena Ljiljana Markov Međugorac, a na treće direktorsko mjesto imenovana je Martina Babić. Tranzicija je formalno završena prošlog utorka, kad je bivši jedini vlasnik Igor Novak prestao biti suvlasnik, pa je PET NETWORK INTERNATIONAL sad u sto-postotnom vlasništvu tvrtke sa sjedištem u jednoj od najvećih poreznih oaza, Kajmanskim otocima. O TRG PLUTU nema podataka na internetskim pretraživačima, a preko te tvrtke vlasništvo je preuzeo američki fond THE ROAHATYN GROUP.

➔ **Davor Tomašković** preuzeo je 1. svibnja, kako je i najavljeno, poziciju predsjednika Uprave CROATIA OSIGURANJA od Damira Vandelića. Tjedan dana ranije iz Uprave je izašao Nikola Mišetić, a uz Tomaškovića u Upravi su ostali Marijan Kralj, Robert Vučković i Miroslav Klepač. Tomaškovićevi prvi kadrovski potezi bili su uklanjanje nadzornih odbora u tvrtkama kćerima – CROATIA-TEHNIČKI PREGLEDI, CROATIA PREMIUM i CO ZDRAVLJE.

➔ **Zvonko Hladnik** svoj suvlasnički udio u tvrtki MILLA iz Zagreba prenio je na tvrtku GORE ADRIA, koju je istodobno od Ike Celić vlasnički preuzeo John Edward Boeckel. Ika Celić ostala je direktorica GORE ADRIJE i dodijeljena joj je prokura u MILLI. Zvonko Hladnik ostao je direktor, a osnivači-

ca tvrtke koja se bavi proizvodnjom kozmetičkih preparata, Blaženka Hladnik, ostala je suvlasnica.

➔ **Ljiljana Movre** razriješena je dužnosti članice Uprave KARLOVAČKE BANKE.

➔ Tvrtka OROSLAVJE – ZAŠTITNA OPREMA skratila je naziv u OZO KONFEKCIJA. Istodobno je vlasnica i direktorica Katarina Jagečić direktorom imenovala i Tihomira Jagečića.

➔ **Marinela Perić** nova je direktorica tvrtke PIKO umjesto Vice Skelina. Ivan Valentić ostao je na poziciji direktora, ali sa smanjenim ovlastima. Vlasnik proizvođača peradi iz Volavja (Jastrebarsko) je NAVI UPRAVLJANJE, u kojem je Juro Majić postao suvlasnik umjesto Iris Valentić. Drugi suvlasnik je Ivan Valentić,

koji je ostao direktor, ali mu se u upravljanju pridružio i Majić. Vlasnik NAVI UPRAVLJANJA (nekadašnje TERA VINO) bio je Nikica Valentić, koji je 2011. vlasništvo prepuštao Ivanu Valentiću i Iris Valentić.

➔ **Sanji Bežan** drugi je put produljen privremeni polugodišnji mandat na čelu BRIJUNI RIVIJERE. Država je vlasnik 67 posto tvrtke (Istarska županija ima 33 posto) i očito se ne može odlučiti za trajnije rješenje. Inače, Bežan je već odradila petogodišnji mandat na čelu tvrtke koja već godinama raspisuje prednatječaje i natječaje.

IZDVOJENO

➔ **Matko Bolanča** izašao je iz vlasničke strukture INSPIRE INVESTMENTS, ali je ostao predsjednik Uprave.